

Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)

Ul. Houbařská, parc. č. 5131–5134.

Doba bronzová. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.
Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2128858N, 16.6945189E

Při záchraném archeologickém výzkumu keltského sídliště během stavební akce „Líšeň – RD Houbařská, obytný soubor“ (viz oddíl Doba železná) byly zachyceny také sídlištní objekty, které lze na základě získaného materiálu pouze rámcově datovat do pravěkého období, snad do doby bronzové. Výzkum by zde měl pokračovat i v následujícím roce.

Literatura

AMČR: Záznam M-202001997 [cit. 2021-04-12]. Archeologická mapa České republiky.

Summary

A rescue excavation in Houbařská Street, Líšeň cadastral area (Brno-City District) uncovered a prehistoric settlement tentatively dated to the Bronze Age.

Jiří Zubalík

Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město)

Ul. Štefánikova, č. p. 30, Ul. Rybníček, č. p. 1, parc. č. 459.

Únětická kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.
Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2106228N, 16.6031878E; 49.2108697N, 16.6030672E; 49.2107944N, 16.6027572E; 49.2105597N, 16.6028994E

Na přelomu února a března roku 2020 byl v Brně na nároží Štefánikovy ulice a Rybníčku, v rámci výstavby nového polyfunkčního domu, prováděn záchraný archeologický výzkum. Stavbě, jejímž investorem bylo Město Brno, předcházela demolice stávajícího patrového domu z 60.–70. let 19. století. Přestože téměř celý půdorys demolovaného objektu byl až na malý dvorek podsklepen, podařilo se na dochovaných zbytcích terénu a pod podlahami sklepů odkrýt, s ohledem na rozsah zkoumané plochy poměrně intenzivní, doklady osídlení (podrobněji se zaměřením viz oddíl Eneolit).

V rámci výzkumu byly nalezeny pozůstatky dosud neznámého sídliště únětické kultury. Byly odkryty spodní části čtyř kruhových výkopů s plochým rovným dnem a podhloubenými stěnami (pravděpodobně zásobní jámy – s.j. 500, 502, 503 a 507) a jeden přibližně čtvercový výkop o straně 2,8 m (snad sklípek – s.j. 504) se dvěma sloupovými jámami ve dně (s.j. 505, 506). Všechny objekty, které byly dokumentovány až pod úroveň podlah novověkých sklepů, se musely původně zahlubovat do úrovně 1,8 až 2,6 m pod úroveň soudobého terénu (Kolařík 2021).

Literatura

Kolařík, V. 2021: *Brno, Štefánikova 30 – polyfunkční dům*. Rkp. nálezo-
vé zprávy č. j. 03/2020. Uloženo: archiv nálezo-
vých zpráv Archaia
Brno z. ú.

Summary

A rescue excavation carried out during the construction of a new multi-purpose building on the corner of Štefánikova and Rybníček streets in the Ponava cadastral area (Brno-City District)

uncovered, along with other finds, part of a so far unknown Únětické culture Early Bronze Age settlement.

Václav Kolařík, Lenka Sedláčková, Antonín Zůbek

Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)

Ul. Nové Sady č. p. 27, 29, 31, parc. č. 1347, 1348, 1350.

Doba bronzová, únětická kultura, pozdní doba bronzová. Sídliště.
Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia
Brno z. ú.

Lokalizace: S-JTSK – -598397, -1161607

Od jara do podzimu probíhaly na parc. č. 1347, 1348 a 1350 dva investorsky na sobě nezávislé archeologické výzkumy (A008/2020 a A020/2020 – vyznačení zkoumaných ploch viz oddíl Neolit), které na sebe však těsně navazovaly a bylo by tedy nadbytečné o nich v takto stručném přehledu referovat zvlášť. Oba jsou teprve v rané fázi zpracování a podrobnější výsledky zde budou publikovány v příštím čísle (Příbylová 2020a; 2020b).

Na polykulturní lokalitě bylo mimo jiné doloženo osídlení i z doby bronzové. Jeden z objektů patří do staršího stupně kultury únětické (obr. 4) a během skrývky byl objeven objekt se dvěma nádobami z období popelnicových polí. Posledním zatím identifikovaným reliktem s keramikou doby bronzové je mělký neckovitý příkop na hranici sprašové návěje a nivy, zaniklý pravděpodobně zaplavením. Kromě osídlení z doby bronzové se na lokalitě podařilo doložit i kulturu s lineární keramikou, kulturu s moravskou malovanou keramikou a osídlení ze středověku až novověku.

Obr. 4. Brno, ul. Nové Sady.
Keramiká únětické kultury.
Foto Archaia Brno z. ú.

Fig. 4. Brno, Nové Sady Street.
Únětické culture pottery. Photo
by Archaia Brno z. ú.

Literatura

Příbylová, M. 2020a: *Terénní dokumentace výzkumu A008/2020 Brno, Nové Sady 27 – Titanium*. Rkp. dokumentace. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

Příbylová, M. 2020b: *Terénní dokumentace výzkumu A020/2020 Brno, Nové Sady 31 – INSADY*. Rkp. dokumentace. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

Summary

Two rescue excavations of adjacent areas took place in 2020 in the cadastral area of the Staré Brno city area (Brno-City District), on

plots No. 1347, 1348 and 1350. Several Bronze Age features from the Únětice culture and the Urnfield period were documented in the surveys.

Michala Příbylová

Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)

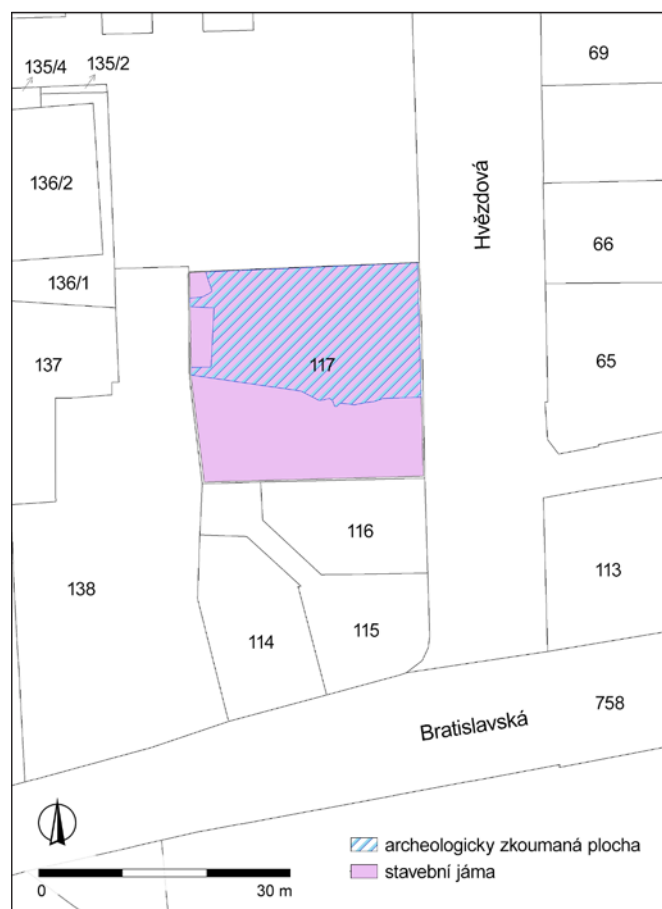
Ul. Hvězdová, č. p. 5, parc. č. 117.

Únětická kultura. Sídliště, izolovaný pohřeb. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: S-JTSK – -597069, -1160257

V okamžiku přivolání archeologického dohledu na lokalitu byla větší část plochy stavební jámy již vybagrována (obr. 5). Na jejích stěnách byly viditelné pravěké zásobní jámy zasažené mechanizací. Odtěžování zeminy bylo tedy pozastaveno a relikty zásobních jam byly doexkavovány a zdokumentovány. Jednalo se o objekty s.j. 500–505 (obr. 6). Při dalším dohledu mechanizované skrývky, prováděné již za přítomnosti archeologa, byla po odtěžení půdního typu objevena superpozice jam s.j. 506 a 507.

Obrisy s.j. 506 nebyly ve výplni s.j. 507 patrné, proto byly zprvu exkavovány najednou. Přítomnost lidského skeletu tedy byla překvapením, odhaleným až ve chvíli, kdy naostřený rýč neúprosně projel lebkou a rozdrtil křehkou schránku lidské mysli na desítky kusů. Určování původních rysů pochovaného se tímto

Obr. 5. Brno, ul. Hvězdová. Lokalizace výzkumu A059/2020 s vyznačením archeologicky zkoumané části stavby. Archaia Brno z. ú.

Fig. 5. Brno, Hvězdová Street. Excavation A059/2020 with the archaeologically investigated area marked. Archaia Brno z. ú.

Obr. 6. Brno, ul. Hvězdová. Situace na archeologicky zkoumané ploše výzkumu A059/2020. Archaia Brno z. ú.

Fig. 6. Brno, Hvězdová Street. Archaeological context of the excavated area A059/2020. Archaia Brno z. ú.

hrubým zákrokem výrazně znesnadnilo. Uložený pohřeb (s.j. 800; obr. 7) přesto podle všeho patří 174 cm vysokému muži, který zemřel ve věku 45–60 let. Po určení základních vlastností zemřelého se antropologické zkoumání soustředilo na události jeho života, které se mohou v kosterních pozůstatcích otisknout. Všechny nezhojené rány se však nacházely pouze na lebce a byly způsobeny příliš horlivou exkavací. Skelet nebyl postižen ani anomáliemi způsobenými špatnou výživou v dětství, snad jen proximální části jeho holenních kostí ukazují, že mohl mít kolena mírně vtočená dovnitř. Jediné nalezené opotřeby tak představují Schmorlovy uzly na obratlech Th12, L1 a L5, které vznikají vyhrzutím meziobratlové ploténky do těla obratle, a velmi obroušený chrup.

K poslednímu odpočinku byl uložen v poloze na boku s mírně pokrčenými nohama a s rukama původně snad složenými v klíně. S hrudní částí skeletu bylo posmrtně manipulováno, pravděpodobně vykradači hrobů. Kolem krku se nacházelo několik ulitek páskovek. Do klína byla mrtvému položena malá keramická nádoba a na pravé předloktí štípaná industrie, zatím blíže neurčená. U nohou zemřelého ležela keramická mísa se zvířecí lopatkou, keramický hrnek s uchem, v němž byl vložen ještě keramický koflík a kostěné šídlo (obr. 7). Keramika celý pohřeb datuje do období únětické kultury (obr. 8).

Ostatní zkoumané objekty představují relikty zásobních jam se šikmými podhloubenými stěnami a plochým dnem. Jámy kónického tvaru s.j. 500, 502, 504 a 507 zasahovaly zhruba 1,5 m do sprašového podloží. S připočtením výšky 1 m odtěženého půdního horizontu se tak jedná o objekty s poměrně velkým objemem. Lze tedy předpokládat, že sloužily jako obilnice určené k dlouhodobějšímu skladování osiva. Zásobní jámy s.j. 503 a 505 měly stejný tvar, zahluhovaly se však pouze 20 cm do podloží. Ze dvou jam byly získány ojedinělé zlomky lidských kostí a keramický materiál rovněž datovatelný do únětické kultury (Příbylová 2021).

Literatura

Příbylová, M. 2021: Brno, Hvězdová 5. Rezidence Hvězdová. Rkp. náleзовé zprávy č. j. 59/20. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

Summary

The A059/2020 rescue excavation at 5 Hvězdová Street, Brno-Zábrdovice (Brno-City District) documented Únětice culture occupation represented by several storage pits and an isolated settlement burial.

Michala Příbylová